

Sygn. akt V ACa 409/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Rucińska
Sędziowie:	SA Anna Daniszewska SO del. Teresa Karczyńska - Szumilas (spr.)
Protokolant:	sekr. sąd. Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa R. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 24 lutego 2016 r. sygn. akt I C 41/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od Skarbu Państwa – (...) w P. na rzecz radcy prawnego A. L. kwotę 480 (czterysta osiemdziesiąt) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym oraz kwotę 84 (osiemdziesiąt cztery) złote tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez pełnomocnika powoda w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 409/16

UZASADNIENIE

Powód R. W. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – (...) w P. kwoty 140.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż dochodzona kwota stanowi zadośćuczynienie za naruszenie przez pozwanego jego dóbr osobistych: godności i zdrowie oraz zakazu niehumanitarnego i poniżającego traktowania i karania, a także prawa do humanitarnego odbywania kary pozbawienia wolności, a podstawą jej zasądzenia pozostają m.in. - przepisy art. 448k.c. w zw. z art. 23 k.c. i 24 k.c. oraz art. 30, art. 40 i art. 41 ust. 4 w zw. z art. 8 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Roszczenie zgłoszone w pozwie powód opierał na następujących bezprawnych działaniach pozwanego: niezapewnienie powodowi normy powierzchniowej 3 m⁽²⁾ celi na jednego skazanego, umieszczenie powoda w celach brudnych, zawilgoconych i zagrzybionych, niezapewnienia wystarczającej ilości sprzętu kwaterunkowego w celach, w których przebywał powód, niezapewnienie powodowi odpowiedniego oświetlenia w celach, brak prywatności podczas korzystania z urządzeń sanitarnych, niezapewnienie odpowiednich warunków higieny, narażenie powoda na ryzyko wystawienia chorób fizycznych i psychicznych spowodowanych wyżej opisanymi warunkami, (...)z uwagi na osadzenie w jednej celi z osobą, która była(...)kwota 3.000 zł), niezapewnienia prawidłowej opieki medycznej w czasie, gdy powód wymagał leczenia oraz niezapewnienie zajęć kulturalno - oświatowych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa (...) w P. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania, kwestionując powództwo zarówno co do zasady jak i co do wysokości oraz wskazując, że powód podczas odbywania kary pozbawienia wolności miał zapewnione warunki zgodne z obowiązującymi przepisami, w tym przebywał jedynie w celach, w których miał zapewnione co najmniej 3 m² powierzchni.

Wyrokiem z 26 lutego 2016r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2016r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód był osadzony w jednostce penitencjarnej pozwanego (...)

W trakcie osadzenia powód korzystał z opieki lekarskiej w zakładzie karnym, w tym m.in. (...) (...)

(...)w B..

(...)

(...)powód został przekazany do I. (...) (...)o w P.. Podczas pobytu w(...) (...)o w P. u powoda stwierdzono(...)powód został wypisany z I. (...).

(...)

(...)

Z dalszych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy wynika, że warunki bytowo - sanitarne u pozwanego były trudne, jednakże spełniały normy prawne, w celach nie panowało przeludnienie a powód miał zapewniony dostęp do zajęć kulturalno -oświatowych.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny sprawy ustalił za pomocą wiarygodnych dokumentów, zeznań świadków i przesłuchania strony powodowej. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadka M. R. oraz przesłuchaniu powoda poza tą ich częścią, w której wskazywali oni, że w celach panowało przeludnienie, albowiem w tym zakresie pozostawały one w w sprzeczności m.in. z protokołami wizytacji sędziego penitencjarnego, a także innymi dokumentami przedłożonymi przez pozwanego.

W związku z koniecznością posiadania wiadomości specjalnych Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego (...), jednakże opinia (...) J. S. uzupełniona kolejną opinią budziła zasadne wątpliwości stron, albowiem nie udzielała w sposób wyczerpujący i jasny odpowiedzi na wszystkie pytania istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia i zawierała wewnętrzne sprzeczności, zatem Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego (...). Sąd Okręgowy

podzielił wnioski opinii biegłego(...) A. K. wskazujące, że opinia ta została sporządzona w sposób fachowy, z uwzględnieniem wiedzy medycznej, była spójna i logiczna, zaś jej wnioski w zakresie nieprawidłowego postępowania lekarzy korespondowały z wnioskami opinii J. S., w której biegły ten wskazywał na konieczność wcześniejszego skierowania do szpitala.

Przytaczając treść przepisu art. 24 § 1 i 2 k.c i 448 k.c. Sąd Okręgowy zważył, iż powództwo pozostaje częściowo zasadne.

W przedmiotowej sprawie powód wskazywał na fakt naruszenia jego dóbr osobistych, powołując się w szczególności na fakt niezapewnienia mu prawidłowej opieki medycznej, przy czym twierdzenia powoda w tych zakresie potwierdziła opinia biegłego(...) A. K., który wskazał, że lekarze (...) w P. nie zachowali należytej staranności w postępowaniu diagnostycznym u powoda i opierając się na błędnych przesłankach postawili niewłaściwe rozpoznanie oraz zastosowali nieodpowiednie leczenie, które doprowadziło do nasilenia procesu chorobowego w istniejącej (...), co w efekcie doprowadziło (...).

Posiłkując się powyższymi wnioskami opinii biegłego Sąd Okręgowy zważył, iż działanie pozwanego polegające na niezapewnieniu pozwanemu odpowiedniej opieki lekarskiej było bezprawne i zawinione (niedochowanie należytej staranności).

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy kierując się doświadczeniem życiowym za

uzasadnione uznał roszczenie powoda w kwocie 30.000 zł, przy czym miał na względzie cierpienia psychiczne i fizyczne powoda związane z (...)do której to z kolei doszło w wyniku zaniedbań lekarzy pozwanego. Sąd Okręgowy ustalając wysokość

należnego powodowi zadośćuczynienia miał także na uwadze, (...)nie będzie w przyszłości skutkowało ujemnymi skutkami zdrowotnymi, co również wynikało z opinii biegłego.

Odnosząc się do pozostałej części roszczenia powoda związanej z warunkami bytowo -sanitarnymi w jakich powód odbywał karę pozbawienia wolności w jednostce penitencjarnej pozwanego Sąd Okręgowy uznał roszczenie w tym zakresie za nieuzasadnione, wskazując w dalszej części uzasadnienia wyroku przyczyny podjęcia takiego wniosku.

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 481 k.c. uwzględniając datę wyroku w pierwszej instancji, zgodnie w żądaniem pozwu.

Mając na względzie całokształt okoliczności sprawy, w tym doznane przez powoda cierpienia związane z jego stanem zdrowia, a także jego sytuację majątkową Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. postanowił nie obciążać powoda kosztami procesu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w B. wywiódł pozwany

zaskarżając go w w zakresie zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2016 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o nie obciążaniu powoda kosztami procesu.

Skarżący zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zebrany materiał dowodowy, poprzez przyjęcie, że pozwany nie zapewnił powodowi właściwej opieki medycznej w sytuacji, gdy opieka ta była właściwa, co znajduje potwierdzenie w opinii biegłego(...) J. S.;

2. naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że stan zdrowia i sytuacja majątkowa powoda uzasadnia nie obciążanie go kosztami procesu;

3. naruszenie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że dobra osobiste powoda zostały naruszone, w tym w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2016 r. do dnia zapłaty.

Skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, w każdym zaś przypadku zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący nadto podkreślił, iż błędnie oceniona została w szczególności opinia biegłego (...) J. S., który stwierdził, że nie znajduje podstaw do stwierdzenia zaniedbań lekarskich, gdyż skargi powoda były nieznamienne i nie dawały podstaw do klinicznego rozpoznania(...).

Podkreślił skarżący, iż nieuzasadnione są twierdzenia Sądu I instancji o wewnętrznych sprzecznościach zawartych w tej opinii, skoro zdarzenie, które mogło być przyczyną choroby powoda mogły miało gwałtowny przebieg, który szybko doprowadził(...). Powyższe znajduje, w ocenie pozwanego, potwierdzenie również w kolejnej opinii sporządzonej przez biegłego (...) A. K., bowiem biegły nie stwierdził, że z całą pewnością powód był wcześniej(...), lecz jedynie, że należy przypuszczać, że powód już przed (...), która poza dwoma epizodami zgłaszanych

lekarzowi objawów (...)nie dawała żadnych innych wcześniejszych objawów i dolegliwości. Wskazał także skarżący, że z ustaleń biegłego (...) A. K.

wynika, że w trakcie badania w dniu 20 lutego 2010 r. pacjent je utrudniał; nie można go było zbadać palpacyjnie oraz nie wyraził on zgody na pobyt w (...).

W ocenie skarżącego, wobec powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy niezasadnie doszedł do wniosku, że pozwany nie dochował należytej staranności w trakcie udzielania powodowi opieki medycznej.

Skarżący podkreślając fakultatywność i wyjątkowość zasądzania zadośćuczynienia w świetle zasady pełnej kompensacji szkody podniósł, iż zasądzone na rzecz powoda zadośćuczynienie ma charakter represyjny a nie kompensacyjny.

Według pozwanego, w sprawie brak niezgodnych z prawem działań wobec powoda, albowiem miał on zapewnioną odpowiednią opiekę medyczną co znajduje potwierdzenie w opinii biegłego (...) J. S., choroba powoda miała gwałtowny przebieg, powód nadto nie współpracował z personelem medycznym (...)nie miała wpływu na rozwój choroby pozwanego to okoliczność ta wskazuje, że powód przedmiotowo traktował swoje zdrowie. W ocenie skarżącego Sąd I instancji, błędnie i z naruszeniem wskazanych przepisów prawa ustalił, że zostały naruszone dobra osobiste powoda, w tym w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego, które ma charakter represyjny a nie kompensacyjny.

Podniósł także skarżący, iż okoliczność, że powód długotrwale przebywał w zakładzie karnym i nie ma środków finansowych nie oznacza, że jest zwolniony od ponoszenia kosztów zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania, wskazując na niezasadność wywiedzionego środka zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności rozważeniu podlegał zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz wyprowadzenie z oceny tego materiału wniosków w zakresie opieki medycznej jaką pozwany zapewnił powodowi sprzecznych z jego treścią.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego sprawy, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne, zatem nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania; ustalenia te znajdują pełne odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym ocenionym przez Sąd Okręgowy zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Wskazać należy, że już z opinii uzupełniającej biegłego (...) J. S. wynika, iż skoro powód zgłaszał się kilkakrotnie z dolegliwościami bólowymi, to wymagała to podjęcia przez pozwanego próby staranniejszego diagnozowania choroby i że wcześniejsze zdiagnozowanie choroby powoda mogłoby być może skutkować brakiem wystąpienia u powoda (...)ze wszystkimi możliwymi następstwami. Słuszne też pozostawały wątpliwości Sądu Okręgowego w zakresie spójności opinii biegłego (...) J. S., przy czym nie były on związane z opisem przebiegu schorzenia w postaci(...)a właśnie z wnioskiem w zakresie opieki medycznej udzielonej przez pozwanego powodowi jako ocenionej jako prawidłowa, a jednocześnie wskazaniem na konieczność staranniejszego postępowania diagnostycznego pozwanego.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie stwarzał zaś podstaw do kwestionowania wniosków opinii biegłego (...) A. K. w zakresie stwierdzonego z dużym prawdopodobieństwem wpływu na istniejące schorzenie powoda podawania (...)

Wniosku, że pozwany udzielił powodowi opieki medycznej o właściwym stopniu staranności nie można opierać również jedynie na stwierdzeniu braku współpracy ze strony powoda podczas jednej z wizyt czy też jego lekceważącym stosunek do własnego zdrowia.

Brak podstaw do twierdzenia, iż to jednorazowe zachowanie powoda podczas wizyty lekarskiej uniemożliwiło pozwanemu przeprowadzenie prawidłowej diagnostyki powoda oraz podjęcia właściwego leczenia oraz aby dokonanie przez powoda (...)pozostawało w związku przyczynowym ze schorzeniem na jakie cierpiał czy też utrudniało diagnostykę i leczenie.

Niezasadny pozostaje także podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego – art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., albowiem kwota zasądzona przez Sąd Okręgowy na rzecz powoda zadośćuczynienia spełnia kryterium kwoty odpowiedniej w znaczeniu przepisu art. 448 k.c. Skoro Sąd Okręgowy ustalając wskazaną kwotę uwzględnił cierpienia fizyczne i psychiczne powoda (...)

wszystkie te okoliczności związane były z zaniedbaniem po stronie pozwanego, to obniżenie zasadzonej kwoty wymagałoby wykazania, iż pozostaje ona rażąco zawyżona. Odnosząc się do kwestii wysokości zasadzonego na rzecz powoda zadośćuczynienia skarżący zaś w istocie nie przytacza okoliczności przedmiotowej sprawy, w świetle których można by formułować wniosek, iż zasądzone na rzecz powoda pozostaje rażąco wygórowane.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zasadzona na rzecz powoda kwota zadośćuczynienia pozostaje odpowiednia i spełnia przede wszystkim funkcję kompensacyjną, albowiem jej wysokość odnosi się do rozmiaru cierpień fizycznych oraz psychicznych jakich doznał powód.

Nie stanowiło naruszenia art. 102 k.p.c. odstąpienie przez Sąd Okręgowy od obciążania powoda kosztami postępowania w zakresie w jakim przegrał proces, zważywszy na stan majątkowy powoda, ale przede wszystkim na charakter sporu i trudną do pewnego ustalenia na etapie wnoszenia pozwu kwotę roszczenia o zadośćuczynienie, które częściowo okazało się zasadne.

Wobec powyższych okoliczności apelacja pozwanego z mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2015, poz. 1805), zgodnie ze złożonym przez pełnomocnika powoda z urzędu spisem kosztów.